

PLATFORMA POLITICĂ LIBERALĂ PENTRU CLARIFICAREA DOCTRINARĂ, UNITATEA ȘI RELANSAREA FORȚELOR DE CENTRU-DREAPTA

Noi, membrii grupului de inițiativă pentru lansarea platformei politice liberale, fideli atașamentului nostru față de principiile liberale și credinței în rolul pe care liberalismul trebuie să îl joace în realizarea obiectivului de interes național al unificării forțelor de centru-dreapta din România lansăm prezenta PLATFORMĂ politică, dedicată clarificării doctrine, unității și relansării forțelor de centru-dreapta.

Decizia de a lansa această platformă are patru temeuri:

1. constatarea că, odată cu criza Alianței D.A. și cu eșecul proiectului de fuziune între PNL și PD, forțele de centru-dreapta din România au intrat într-un impas major sub aspectul coagulării și dezvoltării instituționale;

2. constatarea că nici una dintre forțele politice relevante nu pare a înțelege că ezitarea de a declanșa și de a conduce procesul de clarificare doctrinară are consecințe majore asupra performanței politice a dreptei românești; în momentul de față, nu există nici o entitate politică care să aibă dorința și capacitatea de a se angaja în efortul intelectual de fundamentare doctrinară a unui puternic pol politic de centru-dreapta, adecvat României în noul context european al secolului XXI;

3. observația că, deși există indicii clare ale apariției unor grupuri sociale aflate în centrul efortului de modernizare și reformă care sunt pregătite să își asume în mod matur o identitate politică de centru-dreapta, partidele politice nu au reușit racordarea cu aceste grupuri nici sub planul reprezentării, nici în cel al comunicării și al coordonării. Suntem în fața unei situații paradoxale, cu atât mai mult cu cât aceste grupuri de întreprinzători, intelectuali, manageri, jurnaliști, specialiști tehnici și alți profesioniști din domeniul public și privat au reprezentat și reprezintă avangarda politică și socială a noii României europene;

4. dezamăgirea că, pe plan strategic, P.N.L. – de la care toată lumea aștepta ca, odată ajuns la putere, să fie principalul motor al unificării dreptei și al reconstrucției doctrine – este lipsit de o orientare clară, se mișcă în derivă în funcție de conjunctură și a abandonat proiectul de unificare a dreptei românești; pe plan electoral, P.N.L. pare a se îndrepta din ce în ce mai mult spre un pseudoliberalism, caracterizat prin exclusivism și închistare, care va avea drept consecință limitarea audienței partidului la un segment electoral de 5%-10%, în funcție de un anumit nivel al venitului; o asemenea abordare electorală, ascunsă sub hainele unei iluzorii fidelități doctrine, este însă perdantă, întrucât asociază liberalismul cu ideile oligarhice, ignorând faptul că valorile liberale pot avea aderență în toate grupurile sociale doar în măsura în care liberalismul este generos și deschis la cooperarea cu celelalte curente politice din zona de centru-dreapta; în prezent, principala problemă a P.N.L. este pierderea de credibilitate determinată de confuzia doctrinară, de înlocuirea managementului organizațional cu metode de conducere arbitrare, în interesul exclusiv al unui grup restrâns, și de pierderea inițiativei în elaborarea și promovarea strategiilor de dezvoltare economică și socială a României.

Aceste patru temeuri constituie și cheia înțelegerii necesității și obiectivelor Platformei politice pe care o anunțăm astăzi:

1. constituirea, în interiorul P.N.L., conform actualului statut, a unei baze de coagulare politică, menite ca, atât pe calea dialogului instituțional, cât și pe calea competiției politice, să determine clarificarea strategică și doctrinară în interiorul acestui partid, în beneficiul tuturor celorlalte forțe de centru-dreapta;
2. constituirea unui vehicul politic care să își asume public misiunea menținerii pe agenda politică a imperativului unificării forțelor de centru-dreapta prin colaborare și dialog cu toate forțele politice relevante;
3. crearea premiselor lansării unei dezbateri publice care va duce la clarificarea doctrinară fără de care nu poate exista o identitate politică și doctrinară a polului de centru-dreapta modern și european;

4. constituirea unei punți de legătură între forțele politice actual constituite care se revendică de centru-dreapta și marea masă de simpatizanți care și-au asumat ideile politice de centru-dreapta, dar care sunt menținuți în afara dialogului și a circuitului politic de către actualele forțe politice.

În plus, analiza scenariilor plauzibile pentru momentul postaderare arată că o astfel de platformă politică este o necesitate în oricare dintre aceste scenarii:

- **Scenariul 1:** subzistența Alianței în forma curentă, cu continuarea actualelor lupte interne; în acest scenariu, Platforma este necesară ca să mențină vii aspirația la unitate și reperatele doctrinare, condiții ale menținerii speranței electoratului de dreapta că există forțe politice conștiente de criza Alianței;
- **Scenariul 2:** alegerile anticipate; în acest scenariu, Platforma este necesară ca instrument politic apt să contribuie la evitarea repetării greșelilor trecutului recent; astfel, Platforma va oferi soluții alternative la varianta perdantă în care P.D. și P.N.L. reiau experimentul eșuat al unei alianțe conjuncturale care, pentru un nou ciclu electoral, să nu ducă nicăieri din cauza absenței unui plan strategic constructiv, înlocuit doar cu dorința de a accede la putere și la funcții;
- **Scenariul 3:** constituirea unei alte majorități parlamentare prin izolarea unuia dintre membrii Alianței, ca urmare a asocierii celuilalt cu P.S.D.; Platforma este necesară ca mijloc de continuare a proiectului de unificare a forțelor de centru-dreapta de către toți cei care vor respinge orice proiect politic electoral cu P.S.D.

Pe scurt, atât situația curentă, cât și perspectivele politice justifică și fac necesar efortul construirii unei Platforme pe liniile mai sus definite. Platforma politică pe care o anunțăm astăzi nu creează, ci exprimă un curent de opinie existent deja atât în P.N.L., cât și în rândurile liberalilor neafiliați la acest partid. Este nevoie însă ca acest curent de opinie să se exprime într-un cadru statutar și să se consolideze pentru a putea contribui mai mult decât până acum la dezbateră internă, la elaborarea și la adoptarea deciziilor strategice de care depinde viitorul politicii liberale de dreapta. Această platformă politică își revendică legitimitatea de la actual statut. Deși nu suntem de acord cu acesta, îl acceptăm și ne organizăm potrivit prevederilor lui, ca un grup statutar distinct de grupul care alcătuiește actuala conducere a P.N.L. Nu putem să asistăm pasivi la derapajele sale strategice și să acceptăm riscul de a trăi doar din invocarea istoriei noastre îndelungate, în timp ce deciziile adoptate în ultimul timp ar putea să pună capăt acestei istorii. Din fericire, cei mai mulți liberali și-au păstrat spiritul critic și doresc ca dialogul să genereze ideile și programele alternative de natură să asigure reforma și relansarea P.N.L. și a dreptei românești în ansamblu.

Considerăm că cinci sunt prioritățile de acțiune ale Platformei noastre și dorim ca anunțul public privind constituirea acestei Platforme să coincidă cu lansarea dezbaterii în legătură cu aceste cinci direcții prioritare:

- I. **Direcția strategică a P.N.L.;**
- II. **Direcția agendei guvernării și a exercițiului guvernării;**
- III. **Direcția relansării P.N.L.;**
- IV. **Direcția doctrinară;**
- V. **Direcția de unificare a forțelor de centru-dreapta.**

De asemenea, ne propunem ca, în viitor, să supunem atenției publice, ca temă de dezbateră, elementele unui proiect politic național de centru-dreapta privind strategia națională postaderare.

I. Direcția strategică a P.N.L.

În istoria sa postdecembristă, P.N.L. a parcurs mai multe etape.

1. În perioada 1990-1992, P.N.L. a avut șansa să unifice mișcarea anticomunistă și să organizeze o mare forță politică democratică. Erorile strategice din acea perioadă explică pierderea acestei șanse de către P.N.L. și valorificarea ei de către Corneliu Coposu, care a avut verticalitatea de a se opune forțelor neocomuniste și consecvența de a da un ideal Convenției Democratice.

2. Ca urmare a ratării acestei șanse, P.N.L. a trebuit să străbată deșertul anilor 1992-1995, perioadă în care ajunsese la stadiul de facțiune liberală, în concurență cu celelalte facțiuni rezultate în urma repetatelor sciziuni.

3. Unificarea liberalilor într-un singur partid a fost un proces îndelungat, sinuos și contradictoriu, realizat în perioada 1995-2003. În această perioadă, P.N.L. a cunoscut și experiența guvernării 1996-2000, experiență posibilă tocmai pentru că ideea politică a lui Corneliu Coposu de a unifica forțele anticomuniste a permis câștigarea alegerilor de către Convenția Democrată și formarea guvernului împreună cu U.D.M.R. și U.S.D. Această coaliție de coaliții nu a putut avea însă unitatea și coerența necesare pentru a asigura o guvernare eficientă a României. Printr-o strategie curajoasă, P.N.L. a reușit să își asigure supraviețuirea parlamentară în anul 2000, dar forțele de dreapta, în ansamblul lor, au înregistrat un recul drastic. Liberalii au rămas singura forță de dreapta reprezentată în Parlament, dar ponderea lor în cele două camere nu era suficientă pentru a utiliza armele politice specifice opoziției, respectiv moțiunile simple și moțiunile de cenzură.

4. La sfârșitul perioadei 1995-2003, P.N.L. a constatat că, în pofida unificării, liberalii nu erau atât de numeroși încât să poată câștiga de unii singuri alegerile parlamentare și prezidențiale. După o dezbatere tensionată, în care s-a pus problema alegerii între un joc politic minor, a cărui miză era supraviețuirea parlamentară, și un joc politic major, a cărui miză era guvernarea României, P.N.L. a avut resursele interne pentru a hotărî formarea Alianței D.A.

5. Alianța a echilibrat scena politică în anii 2003 și 2004, iar la sfârșitul anului 2004 a câștigat alegerile prezidențiale, creând astfel premisa formării unui guvern de coaliție, dar cu o componentă majoritară P.N.L.-P.D.

6. Formarea Alianței D.A. a fost însă numai primul pas strategic în procesul de unificare a forțelor de centru-dreapta. Acest proces nu se poate finaliza fără formarea unui mare partid de centru-dreapta. Într-adevăr, coaliția care a condus România în anii 1996-2000 și coaliția care conduce astăzi țara au demonstrat că, în pofida asumării unui program comun, nu au fost apte să asigure unitatea și coerența fără de care nu este posibilă o guvernare eficientă. Proiectul politic al fuziunii P.N.L.-P.D., dezbătut în perioada 2004-2006, a fost gândit ca un pas strategic firesc prin care să se împlinească unificarea forțelor de dreapta. Din păcate, acest proiect politic a fost ratat, iar responsabilitatea aparține nu numai P.N.L., ci și P.D.

Atragem atenția că rațiunea alianței D.A. nu a fost doar construirea unei alternative la P.S.D., ci și construirea unei forțe politice capabile să guverneze România în mod eficient și să instituie un nou mod de a face politică, pentru a marca diferența necesară față de toate guvernările postdecembriste anterioare. Alianța a apărut nu numai pentru a permite P.N.L. și P.D. să construiască o alternativă temporară la P.S.D., ci și, mai ales, ca o primă formulă de unificare a forțelor politice de centru-dreapta care trebuia să se împlinească prin formarea unui mare partid de centru-dreapta, ca alternativă pe termen lung la actualul mod de a face politică, alternativă aptă să echilibreze scena politică. O adevărată unificare a dreptei se va produce numai atunci când se va găsi o formulă politică nu doar pentru unul, ci pentru mai multe cicluri electorale. Este deci extrem de grav să se afirme, așa cum se face în Declarația Delegației Permanente a P.N.L., din 24 februarie 2006, că „odată cu dispariția rațiunii Alianței (ex. alternativa la P.S.D.), aceasta dispăre fără efecte asupra partidelor componente”.

Liberalii s-au întors astfel la jocul politic cu miză mică, uitând că un asemenea joc nu le-a asigurat și nu le-ar putea asigura postul de prim-ministru pentru simplul motiv că un partid de miză mică nu își propune să câștige alegerile, ci doar să supraviețuiască parlamentar. Dar lupta pentru supraviețuirea parlamentară este dură, iar P.N.L. pare să fi uitat și eșecul dureros înregistrat la alegerile parlamentare din 1992, ca urmare a unei grave erori de strategie, și dificultățile perioadei 1992-1996, în care nu a avut reprezentare parlamentară. Pe scurt, o întemeiere analitică superficială, o viziune îngustă pe termen scurt, o totală lipsă de viziune pe termen lung, precum și o voință politică paralizată de obsesia actelor politice mărunte pun sub semnul întrebării chiar viitorul partidului.

Iată de ce este nevoie de o dezbatere internă reală, la capătul căreia liberalii să poată spune, în cunoștință de cauză, dacă își asumă jocul politic minor – a cărui miză este supraviețuirea parlamentară – sau înțeleg că o politică mare nu se poate face decât într-un partid mare și curat. Platforma pe care o prezentăm astăzi este menită să exprime poziția noastră în contextul acestei dezbateri și să creeze un cadru pentru solidarizarea tuturor celor care cred că viitorul P.N.L.

depinde, în egală măsură, de realizarea a patru obiective: o nouă viziune asupra guvernării prin asumarea eșecurilor și a corecțiilor necesare pentru depășirea acestora, reforma internă, clarificarea doctrinară și elaborarea unui nou proiect politic de unificare a forțelor de centru-dreapta.

II. Direcția agendei guvernării și a exercițiului guvernării

P.N.L. se află la guvernare de aproape doi ani. Un timp suficient pentru ca P.N.L. să folosească șansa de a se poziționa pe un trend ascendent. Din nefericire, nu s-a întâmplat așa. Deși a beneficiat la guvernare de o conjunctură economică favorabilă (creștere economică, scăderea inflației, șomaj relativ scăzut), P.N.L. a pierdut inițiativa în lansarea și aplicarea strategiilor de politici publice și dezvoltare economică. În prezent, există o percepție crescândă la nivelul cetățenilor că P.N.L. este mai interesat de funcții și rente decât de elaborarea și aplicarea politicilor economice și sociale în folosul oamenilor. În loc să fie motorul guvernării și forța care creează trenduri, P.N.L. este mai degrabă împins și ținut la suprafață de actualele trenduri. Cât timp trendurile sunt pozitive, incompetența rămâne mascată. Dar trendurile se pot schimba oricând și incompetența este un factor major în producerea schimbării lor. Realitatea este că ascendentul avut de P.N.L. după alegerile din anul 2004 a fost pierdut ca urmare a unor erori în poziționarea politică sau în conducerea guvernului, situație deja confirmată de ultimele sondaje.

1. Incapacitatea președintelui P.N.L. de a depăși rolul de șef al unui grup din P.N.L. și de a-și asuma rolul de prim-ministru

Președintele P.N.L., având cea mai mare vizibilitate ca prim-ministru, acționează sistematic în virtutea unor interese de grup și a ajuns să fie perceput drept un om politic lipsit de viziune și de coerență, ezitant în luarea deciziilor și având un nivel redus de implicare personală în rezolvarea problemelor majore cu care se confruntă națiunea. Ezitările și neimplicarea sunt contabilizate de întregul P.N.L. Iar lipsa de viziune și de reflexe politice – altele decât cele care țin de situația politică personală – devin, în ochii opiniei publice, defecte ale întregului partid.

Câteva exemple sunt edificatoare:

- refuzul alegerilor anticipate (spectacolul impardonabil al anunțării demisiei guvernului și revenirea asupra deciziei anunțate) și sabotarea proiectului de fuziune;
- implicarea târzie a prim-ministrului în inundațiile din Banat și replica nefericită dată sinistraților privind "hotelul" ce nu le poate fi pus la dispoziție;
- neimplicarea în soluționarea conflictului social generat de greva profesorilor din toamna anului 2005, pe care, în mod colectiv, i-a calificat drept evaziioniști, care a determinat prelungirea nefirească a acestui conflict – cu un impact social negativ puternic;
- neimplicarea în problema gripei aviare, unde lipsa de coordonare a mai multor miniștri cu atribuții în acest domeniu a devenit evidentă, generând pierderi suplimentare pentru populație și economie; numai la solicitarea expresă a Președintelui țării prim-ministrul a acceptat să își exercite rolul de coordonare a activității miniștrilor implicați în problema gripei aviare.

Președintele P.N.L., asumându-și responsabilitatea funcției de prim-ministru, nu a înțeles că această funcție înseamnă depășirea intereselor de grup, colaborare dincolo de clivaje politice, implicare în problemele importante ale țării, buna coordonare a echipei guvernamentale și disponibilitate de a depune un efort substanțial pentru îndeplinirea atribuțiilor.

2. Ratarea reformei administrative

Punând pe primul plan interese politicianiste de grup, președintele P.N.L., ca exponent al conducerii actuale a P.N.L., a pierdut inițiativa și în domeniul celei mai importante reforme din etapa actuală: transformarea radicală a administrației publice și modernizarea instituțiilor statului.

Un exemplu edificator în acest sens este modul de abordare, de către P.N.L., a reformei administrației publice centrale – angajament asumat de către Alianța D.A în campania electorală. Într-o primă etapă, conducerea actuală a P.N.L. a preferat să temporizeze reforma administrației centrale, iar ulterior, când costul de imagine al amânării a devenit prea mare pentru P.N.L., președintele P.N.L. a avut o abordare birocratică, care nu are nimic comun cu valorile liberale. În loc de analiza atribuțiilor actuale ale fiecărui ministru și ale fiecărei agenții și de distribuirea

acestora în funcție de cerințele modernizării instituțiilor statului, prim-ministrul a impus o soluție de reducere cu 30% a numărului de secretari de stat, demonstrând încă o dată că nu are calitățile administrativ manageriale cerute de funcția pe care o ocupă.

Suntem convinși că, fără o reformă reală care să facă instituțiile statului eficiente, capabile să asigure respectarea legilor și respingerea corupției, România nu va reuși să progreseze pe măsura potențialului pe care îl are și să folosească șansa intrării în Uniunea Europeană pentru accelerarea acestui progres. De aceea, considerăm că, în mod normal, P.N.L. trebuie să relanseze reforma administrației centrale și a celorlalte instituții ale statului pe baza unor principii și criterii clare:

- focalizarea activității fiecărui minister și a fiecărei agenții centrale pe elaborarea și/sau implementarea, după caz, de politici publice și reglementări pentru dezvoltarea și buna funcționare a domeniului specific pentru care poartă răspunderea; nu numărul de miniștri sau de secretari de stat negociat între partide este cel care determină numărul de ministere, departamente sau agenții, ci, dimpotrivă, identificarea domeniilor specifice care necesită politici adecvate este ceea ce conduce la un anumit număr de miniștri și secretari de stat;
- separarea reală și clară a nivelurilor de responsabilitate: responsabilitatea politică (ministru, secretar de stat) și responsabilitatea administrativă (secretar general, director);
- adoptarea de structuri simple pentru fiecare minister: standard pentru serviciile funcționale și flexibile pentru serviciile operaționale, adaptate la specificul domeniului;
- decongestionarea guvernului de agențiile guvernamentale, a căror reducere ca număr și realocare la nivelul ministerelor este imperios necesară;
- re poziționarea corpului funcționarilor publici din administrația publică, care, având la temelie criteriile de pregătire profesională și integritate, ar trebui ca, prin veniturile pe care le realizează, să se situeze în cadrul clasei mijlocii;
- corelarea reformei administrației centrale cu politicile de descentralizare și deconcentrare administrativă.

3. Incapacitatea de a fructifica în mod corespunzător reformele cu rezultate pozitive

Președintele și conducerea actuală a P.N.L. au fructificat necorespunzător și reformele cu rezultate pozitive în care au fost implicați direct miniștrii liberali. De exemplu, reforma fiscală, deși a contribuit decisiv la îmbunătățirea mediului de afaceri în anul 2005, totuși, prin modul în care a fost gestionată și, mai ales, prin faptul că nu a reușit să ofere o perspectivă fiscală clară pentru următorii ani, a determinat acumularea unei nemulțumiri evidente în rândul oamenilor de afaceri.

Deși prim-ministrul și ministrul finanțelor au promis de mai multe ori că vor prezenta o strategie fiscală, nu și-au ținut promisiunea, întreținând o stare de confuzie în mediul de afaceri prin diferite declarații oficiale cu privire la majorarea sau nemajorarea unor impozite și taxe. Din nou, această stare de confuzie provine din lipsa unei gândiri strategice, deoarece o politică fiscală realistă pe termen mediu poate fi elaborată numai prin opțiuni clare cu privire la diferite politici economice și sociale pe termen mediu și lung. În acest sens, este necesar ca P.N.L. să supună dezbaterii, în interiorul partidului și în afara acestuia, o serie de opțiuni politice pe termen mediu și lung importante pentru viața oamenilor, dar și pentru elaborarea oricărei strategii fiscale realiste:

- opțiunea privind evoluția viitoare a nivelului pensiilor pentru toți pensionarii care nu vor putea beneficia de participarea la sistemul privat de pensii obligatoriu fie pentru că deja sunt pensionari, fie pentru că sunt încă în viața activă, dar au depășit limita de vârstă care îi fac eligibili pentru sistemul privat de pensii; este o opțiune esențială pentru standardul de viață al pensionarilor, deoarece, dacă se condiționează nivelul pensiilor acestora numai de mărirea resurselor din contribuțiile pentru pensii, atunci vor fi condamnați la sărăcie; într-adevăr, trebuie să se țină cont de faptul că mulți români lucrează în străinătate, ponderea populației în vârstă va crește, mărirea cotelor de asigurări sociale este mare și trebuie redusă, sistemul actual de pensii este distorsionat

de existența unor grupuri sociale care au obținut pensii privilegiate, cu mult mai mari decât pensiile care le-ar reveni pe baza sistemului general aplicabil majorității pensionarilor;

- opțiunea privind direcțiile continuării reformei în domeniul sănătății, deoarece sistemul actual, cu toate îmbunătățirile aduse, este încă deficitar în promovarea mecanismelor pieței cu privire la alocarea resurselor și la influențarea persoanelor în adoptarea unui comportament care să prevină îmbolnăvirile și accidentele;
- opțiunea privind continuarea reformelor în domeniul educației, pentru o racordare mai bună la cerințele viitoare ale pieței muncii din România și Uniunea Europeană, și prevenirea creșterii numărului de șomeri cu diplomă;
- opțiunea privind limitele angajării de cheltuieli pentru armată și operațiuni militare în afara granițelor țării, pornind de la angajamentele asumate în cadrul NATO și de la realitatea că România este o țară în curs de dezvoltare;
- opțiunea privind politicile economice pentru creșterea productivității și a competitivității, folosirea avantajelor pieței unice și trecerea la moneda unică euro;
- opțiunea privind realizarea unui nou contract social de parteneriat între patronate și sindicate pentru perioada 2007-2010.

4. Preluarea practicilor negative ale fostei guvernări

Conducerea actuală a P.N.L. a învățat rapid practicile negative ale fostei guvernări de înfrângere a democrației în domeniul economic, constând în perpetuarea rectificărilor bugetare prin ordonanțe de urgență.

Subdimensionarea cronică a resurselor publice permite prim-ministrului să aloce plusul de resurse, în mod repetat în cursul unui singur an, prin ordonanțe de urgență, ocolind dezbaterile parlamentare. Întrucât ordonanța are efect imediat, cheltuielile fiind efectuate sau angajate pe baza noilor resurse alocate, Parlamentul este redus la o simplă mașină de vot a unor ordonanțe deja aplicate. În acest fel, este deschis drumul spre alocarea banului public în mod netransparent, la „mica înțelegere”, cu consecința risipirii resurselor prin efectuarea de cheltuieli neoportune și neeficiente.

Un alt exemplu de reformă inițiată de liberali – restituirea proprietăților preluate abuziv de către statul comunist – se desfășoară greoi și a fost numai o chestiune de timp până când, într-un climat de obediență, ca cel instaurat în P.N.L., să apară cazuri grave de corupție în acest domeniu, cum s-a întâmplat la Iași, unde restituirea a fost condiționată de mită într-o formă sau alta; P.N.L. trebuie să inițieze o campanie politică pentru finalizarea în cel mai scurt timp a acestui proces, deoarece durează de peste 16 ani, timp în care activele în cauză sunt scoase din circuitul economic și lipsite de investiții, având situația juridică neclară.

5. Absența unei strategii postaderare

Dar dovada cea mai clară a incompetenței și a lipsei de viziune a actualei conduceri este absența oricărei preocupări în P.N.L. în ceea ce privește direcțiile strategice de dezvoltare economică. Astfel, cu numai câteva luni înainte de intrarea României în UE, *P.N.L. și președintele acestuia nu au o viziune politică și o strategie cu privire la dezvoltarea pe termen mediu și lung și la prioritățile economice în perioada postaderare.* Acest lucru este cu atât mai grav cu cât, în această toamnă, România are obligația să prezinte Uniunii Europene două documente de maximă importanță pentru dezvoltarea sa economică – *programul național de reformă*, legat de cerințele Agendei Lisabona, recent refocalizată pe creștere economică și crearea de locuri de muncă, și programul de convergență pentru îndeplinirea criteriilor de trecere în perspectivă la moneda unică euro. Aceste documente ar fi trebuit să fie deja supuse unor dezbateri publice reale și consolidate printr-un nou parteneriat social cu sindicatele și patronatele.

Există pericolul ca aceste documente, care urmează să fie prezentate Comisei Europene și prin care ar trebui să se susțină interesele României, să fie lipsite de coerența necesară în absența unei viziuni și a unei strategii de dezvoltare economică a României pe termen mediu și lung, în etapa postaderare. Există pericolul ca, în loc să fie ceva constructiv, să fie iar ceva făcut în pripă și de formă. Există și un motiv care ține de managementul politic al partidului prin care se explică pierderea inițiativei politice în acest domeniu: neimplicarea în elaborarea strategiilor P.N.L. a specialiștilor din comisiile de specialitate ale partidului. Conducerea P.N.L. nu a acordat

atenția cuvenită promovării specialiștilor din aceste comisii, renunțând la criteriile profesionale de competență, efort și rezultate, în favoarea obedienței personale și a apartenenței la grupuri de interese restrânse. Dar nu explicațiile și scuzele contează. Ceea ce contează este că, în calitate de partid care deține șefia guvernului, P.N.L. ar fi trebuit să fie liderul acestei dezbateri naționale. Absența unui asemenea gest, de a iniția și stimula o dezbatere necesară din punct de vedere politic și dorită de către companiile și cetățenii români, este îngrijorătoare și reprezintă un eșec major pentru conducerea P.N.L. Apreciem că P.N.L. trebuie să recapete inițiativa politică în domeniul strategiei postaderare, pe termen mediu și lung. Începutul ar trebui să fie făcut cu însăși strategia economică. Viziunea și strategia economică nu pot fi rezumate doar la planurile cerute de Uniunea Europeană. În acest scop, se impun acțiuni politice imediate, inclusiv prin reactivarea reală a comisiilor de specialitate ale partidului. În mod normal, următoarele repere ar trebui să fie supuse dezbaterii în partid:

- asumarea de către întregul partid a unei viziuni cu adevărat ambițioase privind dezvoltarea țării, care să scoată ideea de strategie economică din zona rutinei și a lucrului făcut de formă;
- transformarea României într-una dintre cele mai competitive economii din Europa, capabilă să asigure o creștere economică ridicată, pe o perioadă lungă de timp, fără a genera dezechilibre macroeconomice, care să permită atingerea unui standard de viață european;
- asumarea de către întregul partid, ca obiectiv strategic prioritar, a atingerii unui standard de viață european în perioada postaderare, ceea ce presupune curajul și ambiția de a stabili, ca principal indicator de performanță economică pentru cuantificarea atingerii acestui obiectiv, venitul național brut pe cap de locuitor, acesta urmând să constituie unul dintre criteriile performanței strategice naționale; dacă, în anul 2005, acest indicator pentru România se situa la numai 35% din media Uniunii Europene, el trebuie să ajungă la nivelul mediei din Uniunea Europeană; acestui obiectiv strategic prioritar urmează să i se subordoneze toate celelalte obiective economice.

Pentru ca viziunea P.N.L. cu privire la dezvoltarea României în perioada postaderare să devină realitate, ar fi, în mod evident, necesare demersuri conexe. Sunt necesare prognoze pentru a stabili un orizont de timp realist privind atingerea obiectivului strategic, cu precizarea performanțelor de parcurs, care să cuprindă, de exemplu, ca o primă etapă distinctă, perioada 2007-2013, care coincide cu actuala perspectivă financiară a Uniunii Europene. De asemenea, ar fi necesară elaborarea programelor cheie multisectoriale și sectoriale de dezvoltare, inclusiv pentru sectoarele care, astăzi, constituie o frână în calea creșterii productivității și a competitivității: mediul de afaceri; infrastructura; energia; agricultura și dezvoltarea rurală; turismul; educația și resursele umane; societatea informațională; cercetarea-dezvoltarea; sistemele de asigurări sociale – pensii și sănătate; asistența socială și alte programe sociale; mediul înconjurător.

În concluzie, P.N.L. poate stopa pierderea sa de credibilitate numai dacă prim-ministrul, miniștrii liberali și ceilalți membri ai partidului își exercită funcțiile publice încredințate în mod competent și eficient, în folosul cetățenilor, iar partidul recâștigă inițiativa politică necesară pentru elaborarea și promovarea strategiilor și reformelor în domeniul economic și social. Pentru ca aceasta să se întâmple, este însă necesar ca președintele P.N.L. să facă un efort sincer de a depăși sfera intereselor politice personale și de grup și să redeschidă partidul dialogului democratic și expertizei profesioniștilor în politici publice care, actualmente, sunt respinși sau marginalizați.

III. Direcția relansării P.N.L.

Până la Congresul din februarie 2005, P.N.L. s-a aflat într-un proces încet, ezitant, dar continuu de dezvoltare organizațională. Transformarea unui conglomerat de grupuri și indivizi într-o organizație politică funcțională nu era ceva ușor, dar exista un proiect în acest sens. Lucrurile nu erau perfecte și au fost mult încetinite de tensiunile interne, dar s-au făcut eforturi pentru instituționalizarea unor practici și încurajarea unei anumite culturi organizaționale. Congresul din februarie 2005 a oprit acest trend și l-a răsturnat. Astăzi, există pericolul ca P.N.L. să degenereze într-o structură de tip oligarhic.

Două sunt cauzele acestui pericol.

1. Instituționalizarea practicilor nedemocratice

Statutul transformă votul pe listă, dintr-un mijloc complementar și excepțional, într-o practică exclusivă. Toți recunoaștem că votul pe lista poate și trebuie folosit în anumite împrejurări. Am susținut cu toții introducerea sa în P.N.L. într-un moment de criză profundă a partidului, ca mijloc de stabilizare și relansare. Așa cum statele abolesc legislația normală în cazuri excepționale, tot așa au fost momente, în istoria recentă a P.N.L., când această procedură a fost justificată. De asemenea, pot exista interpretări care spun că anumite corpuri ale unei organizații pot fi alese pe listă, în mod complementar cu celelalte proceduri. Dar, după un an și jumătate de experiment, apare clar că este înțelept să se renunțe la acest sistem.

Aplicarea, în fiecare organizație județeană, a principiului „câștigătorul ia totul” a dus la marginalizarea a numeroase personalități, cărora li s-a blocat accesul la mecanismele de decizie. Consecința este că numeroși oameni de valoare fie s-au resemnat, fie se află în opoziție față de echipele câștigătoare, fie au fost excluși, fie au demisionat pur și simplu din partid, fie, mai grav, au migrat către alte partide. Prin resursele umane pe care le are, P.N.L. se bucură de un avantaj competitiv în raport cu celelalte partide. Acest avantaj nu a fost însă valorificat din cauza dezastrului produs de noul statut. Indiferent ce am crezut despre utilitatea acestei formule în trecut, astăzi trebuie să recunoaștem cinstit, cu toții, că ea este falimentară și trebuie să învățăm din lecția dezastrului provocat de ea în P.N.L.

Istoria ne spune că, atunci când s-a arătat funcțională, procedura pe liste a presupus că liderii au standarde etice și democratice deosebite. În cazul P.N.L. însă, deși acest sistem de vot a fost impus de actuala conducere a partidului, rezultatele alegerilor din organizațiile județene au fost validate numai atunci când ele au dat câștig de cauză echipelor agreeate de actuala conducere. Ori de câte ori au fost câștigătoare echipe cu privire la care grupul care conduce P.N.L. are suspiciuni de infidelitate, validarea alegerilor în organizațiile județene a fost fie amânată, sub diferite pretexte, fie chiar refuzată. S-a impus astfel repetarea arbitrară a alegerilor în organizațiile județene considerate rebele, pentru a se da câștig de cauză formulilor de conducere concepute la centru.

Asemenea practici sufocă democrația internă și descurajează valorile. Astfel se explică de ce, în absența unor mecanisme interne de selectare și promovare în funcție de competență și de onestitate, P.N.L. irosește, în loc să valorifice resursele umane pe care le are. Mai mult, încurajați de logica excluderii introdusă de noul statut, unii lideri au introdus în partid politica „pumnului în gură” și a excluderilor.

Iată de ce se impune modificarea Statutului. Pe baza acestei modificări, va fi posibilă reluarea procedurilor democratice interne și consolidarea structurilor de conducere la nivel național și la nivel local. Criteriile de competență și onestitate trebuie să fie repuse în funcțiune, pentru a asigura posibilitățile de exprimare tuturor personalităților partidului.

2. Confuzia cu privire la relația dintre afaceri și politică

P.N.L. a întârziat să adopte reguli clare pentru delimitarea afacerilor de politică. Funcționarea sistemului politic democratic nu este posibilă fără o asemenea delimitare. Este firesc ca P.N.L. să promoveze capitalismul și să încurajeze afacerile. Este însă nefiresc ca P.N.L. să se pună în slujba unor oameni de afaceri sau să împrumute de la P.S.D. „capitalismul de cumetrie” și sistemul de extragere a rentelor din economie în beneficiul unor protejați. În aceste condiții, P.N.L. are nevoie de o clarificare serioasă.

Este urgentă adoptarea unor prevederi statutare care să împiedice, în interiorul partidului, confuzia dintre politică și afaceri. Nu este vorba despre a interzice oamenilor de afaceri să fie membri ai unui partid. Cu atât mai mult nu este vorba despre a interzice oamenilor de afaceri să fie membri ai P.N.L. Când însă oamenii de afaceri au o poziție dominantă într-un anumit grup de interese, este firesc ca, atunci când doresc să aibă acces la activitatea de conducere a unui partid, să se desprindă de afacerile personale. Este un principiu acceptat în toată lumea civilizată. Dar, până la urmă, este un principiu de bun simț: ca om politic, ești, înainte de orice, reprezentatul binelui public. Cei care aspiră la poziții de lideri în P.N.L. trebuie să știe că angajamentul de lider P.N.L. nu este o slujbă „cu jumătate de normă”. Altfel, partidul riscă să devină instrumentul politic de negociere a intereselor economice ale unui anumit grup de afaceri. Experiența P.N.L. din ultimii ani arată cât de gravă este crearea percepției publice cu privire la legătura dintre anumiți lideri liberali și un anumit grup de afaceri. Liberalii trebuie să învețe din această experiență și să nu o mai repete niciodată.

IV. Direcția clarificării doctrine

Date fiind cele de mai sus, este evident că momentul clarificării doctrine nu mai poate fi amânat sau expedit cu sloganuri și referiri istorice lipsite de conținut. Presiunea este cu atât mai mare în P.N.L. pentru că, de cele mai multe ori, liberalii care s-au opus unificării forțelor de dreapta au invocat argumentul doctrinei liberale, deși nu au făcut niciodată dovada că ar avea cu adevărat o abordare doctrinară. Iată de ce, precizând că ne exprimăm atașamentul față de principiile și valorile liberale, este necesar să prezentăm propria noastră viziune despre liberalismul în care credem. Într-o lume post-liberală, în care elemente ale liberalismului se regăsesc în practica și în doctrina aproape tuturor forțelor politice noi, ne revendicăm de la dimensiunea de dreapta a liberalismului contemporan. Fără pretenția de a epuiza substanța dezbaterii cu privire la principiile și valorile liberalismului de dreapta, dorim să subliniem câteva elemente relevante pentru actualul context românesc. Sperăm însă că prezentarea acestor elemente ar putea fi începutul unei dezbateri reale în P.N.L., în Alianță și în spațiul public, la capătul căreia să se contureze identitatea noastră doctrinară prin lămurirea principiilor și valorilor noastre, prin asumarea liberalismului de dreapta și prin clarificarea relației cu dimensiunea de centru-stânga sau chiar stânga a liberalismului contemporan.

În același timp, ca liberali, suntem conștienți că polul politic de centru-dreapta nu se poate întemeia numai pe doctrina liberală, ci presupune armonizarea tuturor doctrinelor drepte.

A. Ce fel de liberali suntem?

1. Liberalismul dreptei contemporane este un liberalism al responsabilității

Valoarea centrală a liberalismului este *libertatea* – ea stă deasupra tuturor valorilor politice. Statul e doar protectorul, nu sursa libertății. Dar a avea libertate înseamnă a avea și *responsabilitatea* pentru modul în care este folosită. De aceea, în liberalismul de dreapta contemporan, responsabilitatea este valoarea politică fundamentală, alături de libertate. Liberalismul pe care ni-l asumăm este o doctrină a responsabilității în două sensuri:

a. asumarea de responsabilitate de către membrii societății. Individul este primul responsabil pentru tot ceea ce este și ce face. Nu poate aștepta de la *societate* sau *stat* rezolvarea tuturor problemelor sale. Rostul politicii liberale este acela de a face oamenii independenți, iar nu dependenți de stat. Ori de câte ori este posibil, oamenii trebuie lăsați să se autoguverneze. În materie de guvernare, individul are prioritate în fața comunității locale, iar comunitatea locală, în fața statului.

b. asumarea de responsabilitate de către oamenii politici. Cei care intră în politică trebuie să accepte că sunt responsabili pentru toată comunitatea și pentru binele public, iar nu doar pentru interesele unui grup sau ale unei elite, fie ea și capitalistă. A fi om politic este un angajament de a lucra pentru binele public. Cei care nu înțeleg acest principiu clamează degeaba valorile liberalismului, căci libertatea și puterea politică presupun mari responsabilități față de tot electoratul, nu numai față de un grup restrâns.

Înțelegerea raportului dintre libertate și responsabilitate și a raportului dintre oamenii politici și electorat este definitorie pentru liberalismul de dreapta. Electoratul nu este o masă amorfă. Pentru liberalismul de dreapta, politica nu este un raport între conducători și mase. Cel mai important actor al jocului politic democratic este cetățeanul. Electoratul este asociația cetățenilor liberi, care își aleg și își cenzurează reprezentanții în Parlament sau în consiliile locale și județene. Tocmai pentru a face posibilă această dublă valență a raportului dintre electorat și oamenii politici, structurile executive generate de organele reprezentative sunt responsabile în fața acestora.

2. Liberalismul dreptei contemporane este un liberalism al egalității în fața legii

Toți membrii societății, ca indivizi, și toate grupurile sociale, profesionale, culturale, etnice sau religioase trebuie să respecte principiul egalității în fața legii. Ca urmare, nimeni – chiar dacă are mii de angajați, este milionar, are o mare putere economică sau politică – nu poate pretinde să fie deasupra legii. Nu ne putem pretinde adepți ai liberalismului de dreapta atât timp cât nu acceptăm acest principiu fundamental.

3. Liberalismul dreptei contemporane este un liberalism antioligarhic și popular

Grupurile politice și de afaceri, capitaliștii și toți cei care au avere și putere sunt parte a societății ca toată lumea, nu deasupra ei. Liberalismul dreptei contemporane nu consideră că aceștia ar

trebui să fie privilegiați politic. Așa cum liberalismul susține egalitatea șanselor, tot așa el susține că statutul politic și reprezentarea politică a oricărei persoane nu trebuie să derive din venitul acesteia sau din poziția ei socială. Cine vrea să discrimineze în funcție de venit și să creeze un partid pentru anumite categorii, delimitate pe această bază, se situează în afara liberalismului și devine un promotor al doctrinelor oligarhice. Credem că liberalismul trebuie să se adreseze tuturor, nu doar unui grup de 5%-10% din electorat care are un anumit nivel al venitului sau care se bucură de apartenența la un grup social. Chiar dacă suntem conștienți că există grupuri sociale mai înclinate spre liberalism și altele mai puțin înclinate, suntem pentru un liberalism cald, modest, generos, deschis tuturor, nu pentru unul sectar, infatuat și discriminatoriu.

4. Liberalismul dreptei contemporane este un liberalism care promovează capitalismul concurenței oneste

Liberalismul de dreapta susține competiția onestă, proprietatea și inițiativa liberă. Deși imperfecte, capitalismul și piața liberă sunt cele mai eficiente sisteme economice posibile. Liberalismul dreptei contemporane susține o economie curată, fără baroni, monopolști sau oligarhi. Avem nevoie de o economie în care fiecare jucător concurează onest pentru piețe și loialitatea clienților, iar nu pentru relații privilegiate cu statul și cu politicienii zilei. Liberalismul de dreapta afirmă separarea afacerilor de politică și organizarea foarte atentă a funcțiilor economice ale statului. Pe scurt, este împotriva oligarhiei și a folosirii instituțiilor politice pentru promovarea intereselor nelegitime ale unui grup economic sau ale altuia. Cei care cred că liberalismul trebuie să fie servitorul politic al clasei capitaliste fac un deserviciu imens atât liberalismului, cât și capitalismului. Liberalismul de dreapta are aderenți în toate grupurile sociale, profesionale și culturale și trebuie să se adreseze și să fie deschis către toate aceste grupuri. Capitalismul este forma de materializare în plan economic a ideilor și aspirațiilor liberalismului. Cei care afirmă că liberalismul trebuie să fie instrumentul politic și ideologic al clasei capitaliste au înțeles greșit istoria liberalismului.

5. Liberalismul dreptei contemporane recunoaște rolul tradiției, al comunității, al religiei și al familiei

Spre deosebire de liberalismul naiv, liberalismul de dreapta contemporan nu pune interesele economice individuale mai presus de orice. El recunoaște că acestea au un rol major, dar încearcă să creeze un cadru cultural și instituțional în care aceste interese să fie canalizate în direcții constructive și productive. El recunoaște rolul tradiției și al comunității în crearea identităților și definirea intereselor umane. El apără familia și se opune atât experimentelor sociale care pun în pericol sau marginalizează familia ca instituție, cât și încercărilor de înlocuire a funcțiilor tradiționale ale familiei de către stat. El respectă convingerile religioase și rolul acestora în consolidarea structurii morale a indivizilor și a grupurilor. Deși susține separarea bisericii de stat și este, uneori, ateu, el nu este indiferent sau ostil religiei, ci acceptă rolul religiei și al instituțiilor religioase în ordinea socială.

6. Liberalismul dreptei contemporane recunoaște identitatea națională ca element cheie al politicii

Liberalismul de dreapta îmbrățișează noțiunea de națiune civică – entitate politică capabilă să cuprindă și susțină toți membrii unei societăți indiferent de apartenența socială, profesională, culturală, etnică sau religioasă. Pentru liberalismul secolului XXI, proiectul național este un proiect al viitorului, nu un ecou al trecutului, o construcție continuă și vie pe care și-o asumă în parteneriat cu alte curente politice.

Integrarea în Uniunea Europeană ar fi falimentară pentru România în absența unei puternice identități instituționale, care să susțină identitatea sa economică și culturală. Națiunea civică se întemeiază, în primul rând, pe o puternică identitate instituțională. Liantul afectiv al națiunii civice este patriotismul constituțional. Construcția constituțională și juridică întemeiază identitatea instituțională a națiunii române. Mai mult, identitatea instituțională este garanția păstrării identității economice și, mai ales, a identității culturale a națiunii române. Unitatea Europei se întemeiază pe națiunile componente, iar nu pe dispariția acestora. Forța Uniunii Europene depinde de bogăția identităților naționale sub aspect cultural, instituțional și economic

Trebuie să înțelegem că, în viitor, în comunitatea nord-atlantică și în Uniunea Europeană, vom fi chemați să dăm, nu numai să luăm. Fără o puternică identitate instituțională, România nu va avea coloana vertebrală pentru a funcționa eficient în cadrul Uniunii Europene și a face față marilor presiuni geopolitice care se ridică la orizont, de la răsărit, în următoarele decade.

B. Armonizarea doctrinelor drepte, condiție a unificării forțelor de centru-dreapta

Liberalismul de dreapta nu este însă singura formă doctrinară pe care dreapta contemporană o îmbracă. Din cele de mai sus se vede că liberalismul dreptei contemporane funcționează, în mod necesar, în asociere cu alte curente de dreapta. Curentele politice de centru-dreapta nu sunt antagonice, ci complementare. Astăzi, într-o lume post-liberală, singur și izolat, liberalismul este steril. Aproape mereu și peste tot în lume, el este eficient doar când se află în asocieri politice și doctrinare cu alte curente. Liberalismul funcționează astăzi și are succes doar în aliaje. Asocierile și formulele de construcție politică variază de la o țară la alta și de la un context politic la altul. Dar, în general, în lume, pentru a avea astăzi rezultate, asocierea este necesară și preferabilă purității sterile.

Dacă peste tot în lume asocierea este necesară, în cazul României, ea este presantă. Întrebarea este care este formula optimă de asociere adecvată contextului românesc. Este evident că situația specifică a scenei politice obligă construcția doctrinară a dreptei românești să adopte o structură cu mai multe fațete. Doctrina dreptei românești, pentru a fi un vehicul politic de succes, nu își poate permite și nu poate să fie monolitică. Ea trebuie să fie organizată ca *sistem doctrinar*, deci pe o bază pluralistă, iar nu pe bază de dogme. Problema este: cum trebuie organizată în plan politic această arhitectură a dreptei românești? Care este aranjamentul instituțional cel mai potrivit?

Din perspectiva noastră, sistemul dreptei românești trebuie să aibă trei componente: creștin-democrată, liberală și democrat-popular-socială. Dreapta românească devine astfel un spațiu definit de un triunghi care, în absența unui termen mai bun și reflectând modul în care practica europeană a rezolvat problema definirii unor asemenea spații doctrinare de dreapta care cuprind mai multe dimensiuni doctrinare complementare, poate fi numit „popular”:

a. latura liberală fundamentează instituțiile democratice, captează și accentuează elementul economic al capitalismului concurențial, creează un cadru adecvat pentru încurajarea acțiunii antreprenoriale, accelerează dinamica socială, pune în lumină idealismul schimbării și vitalitatea libertății;

b. latura creștin-democrată valorifică elementul moral și religios, precum și raportarea la valori și tradiție și racordează aceste valori tradiționale și spirituale la dinamica instituțională a democrației și capitalismului modern;

c. latura democrat-popular-socială consolidează elementul democratic și de responsabilitate socială, armonizează pragmatismul și compasiunea socială cu schimbarea și dinamica impuse de liberalism și capitalism.

Cele trei componente ale sistemului doctrinar al dreptei trebuie să acționeze astfel încât să se completeze și să se susțină reciproc, măbind astfel forța de atracție și aria de reprezentare electorală. Numai astfel sistemul doctrinar al dreptei va putea să întemeieze acțiunea politică a unei mari forțe de centru-dreapta, fără sacrificarea aspirațiilor și nuanțelor doctrinare a nici uneia dintre forțele componente.

Sistemul doctrinar al dreptei contemporane promovează cultura libertății și a inițiativei, dar și a responsabilității și a compasiunii. Este o cultură a schimbării, dar o schimbare care este temperată și moderată de valori, tradiție, compasiune, responsabilitate și pragmatism. Este vorba despre un sistem complet și deplin funcțional, apt să asigure reprezentarea eficientă a electoratului de centru-dreapta în întregul său.

V. Un nou proiect politic de unificare a forțelor de centru-dreapta

Partidele Alianței par să fi abandonat proiectul unității. Acest eșec nu va împiedica însă unificarea forțelor de centru-dreapta. Mai devreme sau mai târziu, această unificare se va realiza, fie și din simplul motiv că, din 1990 până astăzi, dreapta românească nu a putut să câștige de una singură alegerile parlamentare nici măcar o singura dată. Cu cât procesul de fragmentare și dezbinare se termină mai devreme, cu atât mai bine. Problema este dacă P.N.L. va fi un actor major în acest proces de unificare sau va rămâne în afara lui.

Un nou proiect politic de unificare a forțelor de centru-dreapta trebuie să plece de la două premise: mai întâi, electoratul de centru-dreapta are nevoie de o reprezentare adecvată a intereselor sale în plan politic; în mod complementar, forțele politice de centru-dreapta trebuie

nu numai să asigure această reprezentare, ci și să construiască un vehicul politic apt să acționeze cu eficiență pentru realizarea intereselor electoratului de centru-dreapta. Noul vehicul de centru-dreapta trebuie să aibă o structură deschisă, flexibilă, de natură să permită armonizarea și funcționarea, în interiorul său, a tuturor curentelor politice de centru-dreapta.

Invocarea orgoliilor personale sau a celor de partid, precum și a dificultăților de armonizare a grupurilor și curentelor politice nu ar fi decât expresia neputinței de a asuma o viziune politică pe termen lung în beneficiul României. Incapacitatea de a armoniza grupurile și curentele politice nu este decât un semn al incapacității de a armoniza indivizii în cadrul unui grup sau curent politic. Altfel spus, cei care invocă dificultatea de armonizare a grupurilor și a curentelor politice nu au o reală cultură asociativă și nu pot să armonizeze nici indivizii într-un grup, oricât de mic sau de mare ar fi acesta. Această incapacitate asociativă explică de ce actuala conducere a P.N.L. a ajuns să practice marginalizarea și excluderea propriilor membri și nu reușit să armonizeze toate grupurile și curentele din partid.

Argumentele care au stat la baza înființării Alianței D.A. sau care au întemeiat proiectul de fuziune P.N.L.-P.D. – proiect, din păcate, eșuat – își păstrează valabilitatea pentru susținerea acestui nou proiect politic de găsire a unei formule de unificare a forțelor de centru-dreapta. Nu va fi de mirare că toți cei care s-au împotrivit formării Alianței D.A. sau realizării proiectului de fuziune P.N.L.-P.D. vor fi, în continuare, și adversarii acestui nou proiect. Vrem să reamintim public însă că tocmai aceia care, în P.N.L., s-au opus formării Alianței D.A. sunt astăzi principalii beneficiari ai câștigării alegerilor prezidențiale și ai formării guvernului de către Alianță.

În loc să facă apel la interpretări distorsionate ale „voinței electoratului”, cei care se opun unității drepte trebuie să își aducă aminte că a fi om politic înseamnă a avea inițiativă, curaj și clarviziune în promovarea unor idei, indiferent de riscurile personale și politice. În plus, să nu uite că tocmai dezbinarea forțelor politice de centru-dreapta a împiedicat realizarea celor mai importante obiective ale reformei economice și politice în România, obiective care au fost susținute, în ultimii șaisprezece ani, în mod preponderent, de electoratul de centru-dreapta. Forțele politice de centru-dreapta și-au dezamăgit însă electoratul propriu tocmai pentru că nu au fost apte să găsească o formulă politică de unitate pe termen lung, care să funcționeze pe durata mai multor cicluri electorale, iar nu a unuia singur.

Până nu este prea târziu, aceste forțele politice trebuie să își regăsească busola și să iasă din actualul blocaj, nu numai pentru că propriul interes le-o cere, ci și, mai ales, pentru că este o chestiune de interes național.